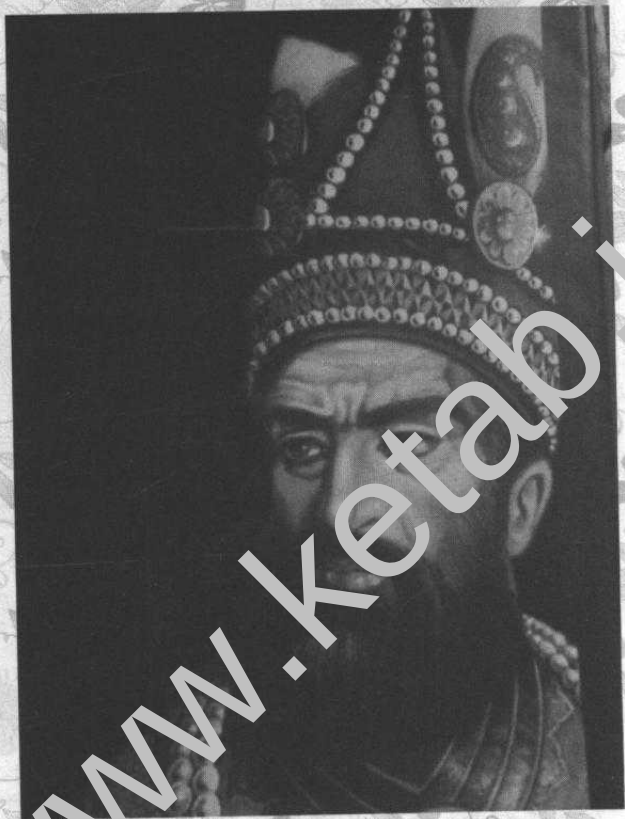




## نادرشاه

تدوین و گردآوری: صادق رضازاده شفق

|                                                              |                     |
|--------------------------------------------------------------|---------------------|
| رضازاده شفق، صادق، ۱۲۷۴ - ۱۳۵۰.<br>Rezazadeh Shafagh, Sadegh | سرشناسه             |
| نادرشاه/ تدوین و گردآوری صادق رضازاده شفق.                   | عنوان و نام پدیدآور |
| تهران: پارمیس، ۱۳۹۸.                                         | مشخصات نشر          |
| ۴۳۲ ص.: مصور، عکس؛ ۱۷×۱۱ س.م.                                | مشخصات ظاهری        |
| 978-600-8708-96-4                                            | شابک                |
| قیبیا                                                        | وضعیت فهرست نویسی   |
| چاپ قبلی: پارمیس، ۱۳۸۹ (۳۱۹ ص.)، با قطع متفاوت).             | یادداشت             |
| کتاب حاضر در سالهای مختلف توسط ناشران متفاوت منتشر شده است.  | یادداشت             |
| نادر افشار، شاه ایران، ۱۱۶۰-۱۱۰۰ق.                           | موضوع               |
| ایران -- تاریخ -- افشاریان، ۱۱۴۸ - ۱۲۱۸ق.                    | موضوع               |
| Iran -- History -- Afsharids, 1735 - 1803                    | موضوع               |
| ۱۲۶۵DSR                                                      | ردیف                |
| ۹۵۵/۰۷۲                                                      | ردیف                |
| ۶۰۸                                                          | شماره کتابشناختی    |



9786008758964

نادرشاه

قیمت ۵۰۰۰ تومان



سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

مادر شاه

تدوین و گردآوری: صادق رضا زاده شفق

ناشر: پا، میس

چاپ اول: ۱۳۹۸

چاپ دوم: ۱۴۰۰

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

لیتوگرافی: توس

شابک: ۹۶-۴-۸۷۰۸-۸۷۰۸-۶۰۰-۹۰۸



انشارات پیر

نشانی: خیابان کارگر جنوبی، پانین تر از میدان حر، کوچه حاجتی، پلاک ۲۷

تلفن: ۶۶۴۹۶۱۲۵-۶۶۴۹۷۱۲۴-۶۶۴۷۵۱۲۰-۶۶۴۷۵۱۲۰

حق چاپ محفوظ است.

## فهرست

|    |                                                                          |
|----|--------------------------------------------------------------------------|
| ۱۳ | ..... پیشگفتار                                                           |
| ۱۵ | ..... سخنی از نادر شاه افشار                                             |
| ۲۹ | ..... نقل از تاریخ ایران در دوره اسلامی (اثر پاول هرن، رضازاده شفق) .... |
| ۳۹ | ..... نقل از تاریخ ایران (ادوارد براون، رضازاده شفق) .....               |
| ۴۲ | ..... کارهای نادر (جونس هنوی، رضازاده شفق) .....                         |
| ۴۹ | ..... نقل از تاریخ ایران (سپرس سایکس، رضازاده شفق) .....                 |
| ۴۹ | ..... نادر به شاه تهناسب می‌آیند                                         |
| ۵۰ | ..... فتح خراسان به دست نادرقلی .....                                    |
| ۵۰ | ..... شکست افغانان در محل سهم‌نویست                                      |
| ۵۱ | ..... دومین شکست افغان در مورچه‌خورد                                     |
| ۵۳ | ..... استرداد اصفهان .....                                               |
| ۵۳ | ..... واپسین گریز افغان‌ها .....                                         |
| ۵۴ | ..... مرگ اشرف .....                                                     |
| ۵۵ | ..... فرار افغانان .....                                                 |
| ۵۶ | ..... جلوس نادرقلی بر تخت شاهی ایران (جونس هنوی، رضازاده شفق)            |
| ۱۶ | ..... مسقط‌الرأس و تولد نادرقلی .....                                    |
| ۵۷ | ..... اسارت و خلاصی نادر .....                                           |
| ۵۸ | ..... انتصاب نادر به ایبورد .....                                        |
| ۵۹ | ..... نادر در خدمت ملک محمود .....                                       |

|    |                                         |
|----|-----------------------------------------|
| ۵۹ | تسخیر کلات و نیشابور                    |
| ۶۰ | خواب‌های نادر                           |
| ۶۰ | تسخیر مشهد و قتل ملک محمود              |
| ۶۰ | جایزه در مقابل طرد افغان‌ها             |
| ۶۱ | نخستین مبارزه نادر با عثمانی            |
| ۶۱ | جنگ زیان‌آور تهماسب با ترک‌ها           |
| ۶۲ | سبع نه ماه تهماسب                       |
| ۶۴ | جنگ سرکوک                               |
| ۶۵ | پیره زنی ایرانی، در برابر طوپال عثمان   |
| ۶۶ | پیروزی ایران در هند                     |
| ۶۶ | تخلیه ولایت ساحل شرق از طرف روس‌ها      |
| ۶۷ | تسلیم باکو و درید به نادر               |
| ۶۷ | جلوس نادر بر تخت ساهی                   |
| ۶۸ | ترک تعالیم شیعه                         |
| ۶۹ | تاجگذاری نادرشاه                        |
| ۷۱ | فتوحات نادرشاه (جونس هنوی، رضازاده شنی) |
| ۷۱ | لشکرکشی برای تنبیه بختیاری‌ها           |
| ۷۲ | لشکرکشی به افغانستان                    |
| ۷۴ | لشکرکشی رضاقلی میرزا بد ضد بلخ          |
| ۷۵ | وضع هندوستان در سال ۱۱۵۱                |
| ۷۶ | مخابرات                                 |
| ۷۶ | حمله به هندوستان                        |
| ۷۷ | جنگ کرنال                               |
| ۸۰ | تسلیم دهلی و غنایم آن                   |
| ۸۱ | قتل عام                                 |

|     |                                                   |
|-----|---------------------------------------------------|
| ۸۲  | عروسی نصرالله                                     |
| ۸۲  | نتایج لشکرکشی                                     |
| ۸۲  | لشکرکشی به سند                                    |
| ۸۳  | لشکرکشی به سوی بخارا                              |
| ۸۴  | تسخیر خیوه                                        |
| ۸۶  | نادرشاه در اوج قدرت خود                           |
| ۸۸  | واپسین سال‌های نادرشاه (جونس هنوی، رضازاده شفق)   |
| ۸۸  | لشکرکشی بر ضد لزگی‌ها                             |
| ۸۹  | کور کردن، ضاقلی میرزا                             |
| ۹۰  | اغشاشان در بران                                   |
| ۹۱  | آخرین لشکرکشی بر ضد ترکیه                         |
| ۹۳  | آرزوهای نادرشاه در باب نیروی دریایی               |
| ۹۵  | قتل نادرشاه                                       |
| ۹۷  | اخلاق نادر                                        |
| ۹۹  | نقل از کتاب تاریخ هند (پاول پرایس، رضازاده شفق)   |
| ۱۰۵ | نقل از کتاب افغانستان (فریزر تایتلر، رضازاده شفق) |
| ۱۱۱ | تاریخچه نادرشاه (و. مینورسکی، پاریس ۱۹۱۴)         |
| ۱۱۱ | مقدمه                                             |
| ۱۱۲ | دیباجه مؤلف                                       |
| ۱۱۴ | تاریخچه نادرشاه                                   |
| ۱۱۶ | دودمان او                                         |
| ۱۱۶ | جنگ با ملک محمود سیستانی                          |
| ۱۱۸ | جنگ با طایفه ابدالی                               |
| ۱۱۸ | تصرف ایالات ساحل بحر خزر                          |
| ۱۱۹ | تسلط اللهیارخان در هرات                           |

- ۱۲۰ ..... عاقبت کار طوایف غلیزایی
- ۱۲۱ ..... نادر در نواحی شمالی غربی ایران
- ۱۲۲ ..... عثمانیان خاک ایران را ترک می‌گویند
- ۱۲۳ ..... شورش ابدالی‌ها
- ۱۲۴ ..... اکامی شاه تهماسب ثانی
- ۱۲۶ ..... خلع شاه تهماسب ثانی
- ۱۲۸ ..... محاربه با عثمانیان
- ۱۳۱ ..... مغیان به سود بلوچ
- ۱۳۲ ..... مرگ نادر در ماوراء قفقاز
- ۱۳۵ ..... جنگ مروان
- ۱۳۷ ..... عزیمت نادر به داغستان
- ۱۳۹ ..... انتخاب نادر به پادشاهی ایران در مغان
- ۱۴۰ ..... لشکرکشی به قندهار
- ۱۴۴ ..... لشکرکشی به هندوستان
- ۱۵۲ ..... یورش به بخارا
- ۱۵۳ ..... فتح خوارزم
- ۱۵۶ ..... تنبیه جابر
- ۱۵۷ ..... سوء قصد به نادر
- ۱۵۸ ..... لشکرکشی به داغستان
- ۱۶۰ ..... شورش‌ها
- ۱۶۱ ..... لشکرکشی به عراق عرب
- ۱۶۱ ..... انجمن دینی
- ۱۶۳ ..... شورش در مروان
- ۱۶۴ ..... فتنه در فارس
- ۱۶۵ ..... شورش قاجاریه

|     |                                                          |
|-----|----------------------------------------------------------|
| ۱۶۵ | خروج صفی میرزا مجعول در قارص                             |
| ۱۶۷ | آخرین لشکرکشی به داغستان                                 |
| ۱۶۷ | آخرین محاربه با عثمانی                                   |
| ۱۶۹ | مصالحه با عثمانی                                         |
| ۱۷۱ | تغییر احوال و اخلاق نادر                                 |
| ۱۷۲ | شورش در سیستان                                           |
| ۱۷۲ | قتل نادر                                                 |
| ۱۷۵ | ضمیمه اول: مسائل مذهبی                                   |
| ۱۷۸ | ضمیمه دوم: امیه نادر                                     |
| ۱۸۰ | ضمیمه سوم: تاریخ ممدکازم                                 |
| ۱۸۳ | نقل از کتاب نادرشاه (لاریش لکهارت، رضازاده شفق)          |
| ۱۸۳ | فصل اول / مقدمه / انحطاط و انقراض صفویان، افغانان        |
| ۱۹۸ | فصل دوم / اصل و نسب نادر، ملیات بدوی او                  |
| ۲۰۲ | فصل سوم / مناسبت نادر به سبب، فتح و جهاد و جنگ های دیگر  |
| ۲۰۸ | فصل چهارم / غلجایی ها بیرون راندن می شوند                |
| ۲۱۴ | فصل پنجم / نخستین اردو کشی نادر به ضد عثمانی و           |
| ۲۲۱ | فصل ششم / جنگ وخیم تهماسب با عثمانی و مخلوع شدنش         |
| ۲۲۷ | فصل هفتم / تجدید نبرد با عثمانی و جنگ بین آخرین          |
| ۲۳۲ | فصل هشتم / جنگ های نادر ۱۱۴۷-۱۱۴۹ (۳۶-۱۷۰۴)              |
| ۲۳۸ | فصل نهم / تاجگذاری نادر                                  |
| ۲۴۰ | فصل دهم / متارکه بین ایران و عثمانی، روابط نادر با روسیه |
| ۲۴۷ | فصل یازدهم / استرداد قندهار                              |
| ۲۵۰ | فصل دوازدهم / حمله به هندوستان                           |
| ۲۵۵ | فصل سیزدهم / لشکرکشی به هند                              |
| ۲۵۸ | فصل چهاردهم / ورود به دهلی                               |

|     |                                                              |
|-----|--------------------------------------------------------------|
| ۲۶۴ | فصل پانزدهم / از دهلی به نادرآباد.....                       |
| ۲۶۷ | فصل شانزدهم / لشکرکشی رضاقلی خان به ترکستان.....             |
| ۲۷۲ | فصل هفدهم / نیابت سلطنت رضاقلی میرزا.....                    |
| ۲۷۵ | فصل هجدهم / نخستین نبرد عمان و خلیج فارس.....                |
| ۲۷۸ | فصل نوزدهم / لشکرکشی به ترکمنستان.....                       |
| ۲۸۳ | فصل بیستم / نبرد داغستان.....                                |
| ۲۹۱ | فصل بیست و یکم / عملیات در خلیج فارس و دومین لشکرکشی در..... |
| ۲۹۶ | فصل بیست و دوم / جنگ با عثمانی، لشکرکشی به بین النهرین.....  |
| ۳۰۱ | فصل بیست و سوم / تورش در ایران.....                          |
| ۳۰۶ | فصل بیست و چهارم / تجو، جنگ با عثمانی و پایان آن.....        |
| ۳۱۳ | فصل بیست و پنجم / فاجعه نمان.....                            |
| ۳۲۲ | فصل بیست و ششم / اعدال و اخلاق نادرشاه.....                  |
| ۳۲۲ | جنگاوری نادر.....                                            |
| ۳۲۶ | نادر از لحاظ سیاستمداری و دربارداری.....                     |
| ۳۲۹ | شمایل نادر و خصلت و تمایرت او.....                           |
| ۳۳۲ | حال مزاجی نادر.....                                          |
| ۳۳۳ | هنر در زمان نادر.....                                        |
| ۳۳۹ | تاریخ زندگی نادر (جیمز فریزر، ابولقاسم خان ناصرالمالت).....  |

## پیشگفتار

مطالبی را که نویسندگان خارجی در باب نادرشاه افشار نوشته‌اند می‌توان به دو دسته تقسیم کرد. نخست آنچه خارجیان معاصر نادر، ثبت روضه کرده‌اند که ترجمه و نقل آن به تنهایی کتابی قطور می‌شود. دوم مطالب اخباری است، که خارجیان معاصر خود ما در باب او نوشته‌اند و چون این‌ها عمده استادشان به روایات اولی‌ها به انضمام تحقیقات متأخرین بوقرا به این یافت که این‌ها را نقل و نشر کنیم تا فرصت ترجمه و تألیف معاصرین نادر نیز برسد. الا اینکه چون یکی از آن مؤلف‌ها یعنی کتاب «فریزر»<sup>۱</sup> به دست نویسنده قادر و مترجم فاضل ماهری مانند مرحوم ابراهیم ناصرالملک به فارسی روان صحیحی ترجمه شده و نسخ چاپ‌کنی آن نایاب گشته بود قسمتی از آن را که مستقیماً مربوط به نادر بود در این کتاب تجدید طبع نمودیم، از مقالات و کتب متأخرین خارجی که نام آن در فهرست مطالب مندرج است البته مهم‌تر و مفصل‌ترش کتاب «نادرشاه»<sup>۲</sup> نوشته فاضل انگلیسی «لاکهارت»<sup>۲</sup> است که الحق جامع‌ترین کتب خارجی درباره نادر است. رنوس مطالب این کتاب را نیز بنا به روایید به طور

تلخیص نقل و الحاق کردم. با کمال امتنان مشهود می شود که فضیله ایرانی آثاری سودمند از ترجمه و تألیف و داستان درباره آن مرد رشید باسدار کشور تألیف کرده اند که بعضی از آنها انتشار یافته و بعضی دیگر در کار انتشار است که امید است مورد استفاده ملت ایران قرار گیرد.

یکی از جامع ترین تألیفات به فارسی کتاب «نادرنامه» تألیف فاضل متتبع آقای محمدحسین قدوسی است که در همین سال جاری در خراسان به چاپ طبع درآمد و برای رجوع ارباب فضل و ادب حاضر است و تقدیر بعمل این کتاب را در آن تألیف جامع توان یافت.

بدین وسیله لازم می دانم از دوست دانشمند محقق خودم آقای سیدجعفر شهیدی که در تصحیح و طبع و این کتاب بذل مساعی فرمودند سپاسگزاری کنم. ایشان با همتی شایان و جدیتی فراوان مشغول تصحیح و شرح کامل کتاب «نادر» هم هستند که انشاء الله طبع آن عنقریب پایان خواهد یافت. در پایان تشکر از اولیا و کارکنان چاپخانه «تابان» را هم وظیفه خود می شمارم. آنچه داشتم در این کار نقل اقوال که از مؤلفین خارجی به جا آوردم فرصت برای مقایسه دقیق آنها به ارجاع به منابع و مآخذ نصیب می شد و لا اقل در احوال مآخذی را که در آخر کتاب لاکهارت و «نادرنامه» قدوسی آمده مزید انبیا نقل می کردم، افسوس چنین فرصتی دست نداد و کافی دیدم خوانندگان جويا را بدان تألیفات و سایر تألیفات دانشمندان ایرانی ارجاع دهیم. کامیابی آنان را در مطالعه تاریخ و اکتشاف حقیقت از خداوند تعالی مسئلت نمایم.